

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему:

*«Теоретичні і методичні засади професійної
підготовки майбутніх соціальних працівників
до профілактики дезадаптації учнів»*

Виконала: здобувач II курсу,
групи ОПН-20м
Спеціальності 011 «Освітні,
педагогічні науки»
Бобіна В.С.
Керівник: Волкова Н.П.
д-р. пед. наук, професор

м. Дніпро
2022

АНОТАЦІЯ

Бобіна В.С. «Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до профілактики дезадаптації учнів».

Проблема виховання підростаючого покоління набуває особливої актуальності на сучасному етапі розвитку нашої держави, що характеризується бурхливими перетворювальними процесами в різних галузях суспільного життя, суттєвим оновленням всієї системи відносин, що склалися в суспільстві. Найважливішою у цьому виступає соціокультурна проблема нейтралізації негативної та формування позитивної спрямованості особистості.

У кваліфікаційному дослідженні здійснено теоретичне осмислення феноменів «дезадаптації учнів» і «профілактика дезадаптації учнів у системі різних соціальних інституцій», «професійна підготовка майбутніх соціальних працівників до профілактики дезадаптації учнів». В умовах сучасної соціокультурної реальності, коли традиційні форми та методи соціалізуючого впливу на підростаюче покоління майже втратили своє значення, а суспільство має величезну потребу в створенні та запровадженні нових, які матимуть дієвий вплив на дітей та молодь, що під дією негативних соціалізуючих чинників схильні до виявлення девіантних проявів у поведінці, дослідження проблеми профілактики дезадаптації учнів має важливе значення.

Здійснено ґрунтовний теоретичний аналіз наукових джерел стосовно проблеми професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до профілактики дезадаптації учнів.

Визначено основні методи та методики дослідження, які дозволили дослідити особливості професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до профілактики дезадаптації учнів.

Проведено емпіричне дослідження, здійснено обробку та інтерпретацію результатів, на підставі яких визначено подальші перспективи дослідження.

Практичне значення роботи полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані в процесі діяльності практичних психологів і соціальних працівників та при розробці практичних рекомендацій щодо профілактики дезадаптації учнів.

Ключові слова: професійна підготовка, соціальні працівники, профілактика дезадаптації, учні, соціальні інституції.

S U M M A R Y

Bobina V.S. «Theoretical and methodological foundations of professional training of future social workers for the prevention of maladaptation of students»

The problem of education of the younger generation is of particular relevance at the present stage of the development of our state, characterized by rapid transformative processes in various spheres of public life, a significant renewal of the entire system of relations that have developed in society. The most important in this is the sociocultural problem of neutralizing the negative and positive orientation of the person.

In the qualification study, a theoretical understanding of the phenomena of «maladaptation of students» and «prevention of maladaptation of students in the system of various social institutions» was carried out, «professional training of future social workers to prevent maladaptation of students».

In the context of modern sociocultural reality, when traditional forms and methods of socializing influence on the younger generation have almost lost their importance, and society has a huge need to create and introduce new ones that will have an effective impact on children and young people, under the influence of negative socializing factors, they are inclined to identify deviant manifestations in behavior, the study of the problem of preventing the maladaptation of students is important.

A thorough theoretical analysis of scientific sources on the problem of training future social workers to prevent student maladaptation has been carried out.

The main methods and methods of research were identified, which made it possible to investigate the features of professional training of future social workers for the prevention of student maladaptation.

An empirical study was conducted, the results were processed and interpreted, on the basis of which further research prospects were determined. The practical importance of the work is that the results can be used in the process of activities of practical psychologists and social workers and in the development of practical recommendations for the prevention of maladaptation of students.

Key words: vocational training, social workers, prevention of maladaptation, students, social institutions.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1	6
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ УЧНІВ У РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ	
1.1. Аналіз професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до профілактики дезадаптації учнів	6
1.2. Теоретико-методологічні основи професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до профілактики дезадаптації учнів	17
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2	28
МОДЕЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ УЧНІВ У РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ	
2.1. Діагностичні основи вимірювання рівня готовності майбутніх соціальних працівників до профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях	28
2.2. Технологічне та навчально-методичне забезпечення моделі професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів і соціальних працівників до профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях	44
Висновки до розділу 2	56
РОЗДІЛ 3	58
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ УЧНІВ У РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ	
3.1. Упровадження розробленої моделі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі до профілактики дезадаптації учнів у різних соціальних інституціях та її науково-методичного забезпечення	58
3.2. Аналіз результатів експериментальної роботи	71
Висновки до розділу 3	75
ВИСНОВКИ	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	87